

УДК 930.1(477)

Наталія Чорна

ІСТОРИОГРАФІЯ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВЗАЄМИН: СТАН ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Стаття присвячена дослідженню історіографії сучасних українсько-польських відносин у контексті новітніх теоретико-методологічних засад. Означено основні напрями наукових досліджень, з'ясовано особливості та характерні риси історіографічного процесу.

Ключові слова: українсько-польські відносини, Україна, Польща, історіографія.

Здобуття Україною державної незалежності супроводжувалось подоланням радянських стереотипів і поверненням української історіографії до національних традицій, однією з яких є підвищений інтерес до взаємин з історичними сусідами, насамперед з Польщею. Відносини між Києвом та Варшавою стали однією з провідних тем української історичної науки останнього двадцятип'ятиріччя. Окрім вітчизняних істориків, стійкий інтерес до неї демонструють зарубіжні науковці, зокрема польські. За цей час створено близько тисячі узагальнюючих, монографічних колективних та індивідуальних праць, наукових статей, присвячених різноманітним аспектам українсько-польської співпраці. Початково поодинокі, з виходом відносин двох держав на рівень стратегічного партнерства дослідження з проблеми набули масового характеру, суттєво додавши при цьому у якості. Ознаками історіографічного процесу стали співпраця українських і польських істориків, проведення спільних наукових конференцій, семінарів та круглих столів, реалізація дослідницьких проектів. Неухильно збільшується число науковців, зайнятих вивченням означеної проблеми, розширюється географія публікацій. При наукових установах, інститутах та університетах України і Польщі відбулося оформлення спеціальних осередків вивчення українсько-польських взаємин.

Широка презентація проблеми в конкретно-історичних дослідженнях українських та зарубіжних науковців диктує необхідність історіографічного осмислення їхніх напрацювань, однак питома вага історіографічних студій залишається незначною. Невідповідність між зростанням кількості праць із проблеми та їх історіографічним аналізом суттєво збільшилася упродовж останніх років. Це зумовлює об'єктивну необхідність підведення підсумків у вивченні взаємин України та Польщі новітньої доби, систематизації й узагальнення досягнутих результатів, а також окреслення аспектів проблеми, які потребують подальшого розгляду, визначення перспективних напрямів майбутніх досліджень.

Всебічне вивчення студій про сучасні українсько-польські взаємини вимагає застосування відповідного понятійно-категоріального апарату, новітнього теоретико-методологічного інструментарію, зокрема наукових принципів (історизм, об'єктивність, системність, всебічність, наступність), методів (історіографічний аналіз і синтез, історико-хронологічний, історико-порівняльний, системно-структурний, історико-генетичний, історико-типологічний та ін.) та підходів (системний, міждисциплінарний, плюралістичний). Безумовно виправданим є осмислення процесу нагромадження наукових історичних знань про взаємини двох держав, визначення проблем, які гальмували їхній розвиток, окреслення перспективних напрямів подальших досліджень у зв'язку генезою

теоретико-методологічних засад дослідження, а також суспільно-політичними процесами, які впродовж досліджуваного періоду визначали розвиток Європи та світу.

Розгляд сучасних українсько-польських взаємин засвідчив, що ключовими питаннями історіографії означеної теми є історичні передумови становлення нової моделі міждержавних зв'язків, розвиток співпраці в політичній, економічній та соціокультурній сферах, еволюція транскордонного та військово-політичного співробітництва, модернізація стратегічного партнерства у контексті процесів європейської та євроатлантичної інтеграції, прогнозування варіантів його розвитку в найближчому майбутньому. Наріжною парадигмою історіографії проблеми є трактування українсько-польського співробітництва невід'ємною складовою системи міжнародних відносин, яка, з однієї сторони, визначається сформованим світопорядком, а з іншої, – впливає на нього. Ознаками історіографічного процесу є постійно триваюче підвищення рівня наукового аналізу проблеми, домінування при висвітленні подій та фактів історичної минувшини оціночних суджень, переважаюча зосередженість авторів на розгляді взаємин двох держав у секторальному вимірі. Загалом, як засвідчив аналіз джерельного комплексу, історіографія аспектів проблеми характеризується різною глибиною та об'єктивністю відображення конкретно-історичних тем, а відтак і неоднаковою науковою вартістю окремих його складових.

Аналіз динаміки нагромадження знань із означеної проблеми дозволив виокремити в історіографічному процесі два періоди. Упродовж першого з них, що тривав протягом 90-х рр. ХХ ст., мали місце лише поодинокі спроби з'ясувати розгортання історіографічних студій щодо передумов становлення й розвитку двосторонніх взаємин між Україною і Польщею, аналізу окремих аспектів налагодження міждержавної взаємодії у світлі трансформації європейського геополітичного простору. За умов дефіциту конкретно-історичних досліджень і так званого “методологічного шоку”, історіографічні студії носили здебільшого характер бібліографічно-анотаційних оглядів. Другий історіографічний період, що розпочався наприкінці 1990-х рр., побудований на аналізі новітніх праць, підготовлених на сучасних теоретико-методологічних засадах. Автори вийшли на якісно вищий рівень критичного осягнення історіографічного процесу, пов'язаного з дослідженням відносин обох держав, урізноманітнення підходів і методів наукового пізнання, утвердження більш об'єктивних оцінок. Суттєво збільшилось число науковців, які долучилися до історіографічного вивчення проблеми, чому сприяло розширення масштабів і географії досліджень. Відчутно зросла історіографічна складова у тематиці наукових конференцій та круглих столів. Ознакою етапу стало розширення спектру досліджуваних сюжетів. Окрім того, що звернення до історіографії проблеми стало ознакою більшості конкретно-історичних досліджень, побачила світ низка власне історіографічних праць.

До кінця 1990-х рр. історіографічні праці з проблеми українсько-польських взаємин означеного періоду були відсутні. Першим до розгляду здобутків науковців у вивченні теми звернувся Д. Горун, окремий розділ дисертації якого присвячено їх аналізу та узагальненню. Збільшення упродовж наступних років кількості історіографічних праць за тематикою дозволило згрупувати їх за формально-видовим і тематичним критеріями. Ряд аспектів історіографії сучасних взаємин України та Польщі розглянуто в дисертаційних працях І. Афанасьєва, О. Бабак, Н. Буглай, В. Гевко, О. Знахоренко, В. Лишко, Н. Медведчук, В. Моцока, О. Обухової, С. Стоєцького, ін. У доробку В. Гевко історіографія проблеми, окрім того, представлена окремим розділом підготовленої у співавторстві з Л. Алексієвець монографії, історіографічними статтями за тематикою [1–2]. У дослідженнях В. Лишко та Н. Медведчук

здебільшого аналізується історіографія гуманітарних взаємин. Дисертація В. Моцока містить огляд історіографії політичної взаємодії, праця О. Обухової – транскордонного співробітництва. Напрацювання з проблеми, насамперед польських науковців, проаналізовано у роботах М. Геника [3–4]. Грунтовним дослідженням українсько-польських відносин кінця ХХ – початку ХХІ ст. є монографія Л. Стрільчук [5], у якій розкрита й історіографія теми. Певним внеском у розробку проблеми стали історіографічні дослідження авторки запропонованої праці [6].

У дослідженнях польських авторів історіографічні сюжети представлені здебільшого бібліографічними оглядами (В. Балюк, Є. Браткевич, А. Джевільський, Р. Земба, Л. Осінська, Й. Соха, А. Тошь, К. Федорович, К. Чорнік та ін.). Аналізуючи студії щодо сучасних стосунків України та Польщі, дослідники звертають увагу на найбільш актуальні їх аспекти, в тому числі торкаються російського чинника. Більш предметно історіографія українсько-польських відносин кінця 1980-х – 2010 рр. розкрита у монографії К. Єндрачик, окремий розділ якої містить аналіз здобутків польської та української історичних шкіл.

Щодо російської історіографії, то спеціальних досліджень, присвячених історіографії сучасних українсько-польських відносин, досі не створено. Історіографічними оглядами позначені роботи Н. Аладьїної, Д. Буданової, А. Беспалова, П. Корзуна, Р. Рибіна, Д. Сергеева, Є. Трещенкова та ін. На жаль, деяким із них властива анотаційна репрезентація доробку українських і зарубіжних авторів з окремих проблем дослідження.

Сучасна історіографія розглядає українсько-польські взаємини як складний і багатоаспектний комплекс партнерства й співробітництва в політичній, торговельно-економічній, інвестиційно-господарській, військово-технічній, соціокультурній, транскордонній та інших сферах. З огляду на геополітичний потенціал партнерства між двома державами, дослідники обґрунтовують його здатність забезпечувати стабільність, безпеку та успішний розвиток Центрально-Східної Європи, а також визначати конфігурацію взаємин між головними центрами геополітичного домінування, насамперед, Росією, США та ЄС. Особливої актуальності дослідження українсько-польських стосунків набуває у світлі сучасних глобальних викликів і намагання Російської Федерації перешкодити цивілізаційному вибору України, порушити цілісність, анексувати частину її території, стимулювати рух сепаратистських сил.

Аналіз відображення в науковій літературі взаємин України та Польщі здійснюється переважно під кутом доведення їхньої безперервності, поступу та специфічності. Маючи украй непростий досвід спільного і тривалого історичного минулого, який досі не перестає про себе нагадувати, обидві держави зі здобуттям незалежності взяли курс на розбудову взаємовигідного партнерства, зміцнення позиції у регіоні ЦСЄ, просування спільних інтересів на міжнародній арені. Впродовж усього періоду незалежності нашої держави польський вектор у її зовнішній політиці залишався одним із найважливіших і водночас достатньо контроверсійних, як з погляду окреслення пріоритетів зовнішньої політики та наповнення реальним змістом доктрини взаємовигідного партнерства, так і в контексті використання тих геополітичних переваг, якими володіють обидві держави. Вже традиційно Польща виступає союзницею України в питаннях європейської та євроатлантичної інтеграції, відіграє конструктивну роль у розв'язанні нею складних внутрішніх та зовнішніх завдань. Водночас, історіографія позначена низкою розвідок, у яких наголошується на часто непослідовному характері міждержавних відносин, їх ситуативності та тенденційності, підпорядкованості впливу різноманітних внутрішніх та зовнішніх детермінант. Зазначене підштовхує дослідників до пошуку шляхів поглиблення співпраці, посилення інтеграційної її компоненти, виявлення у

партнерстві двох держав невикористаних резервів з наступним їх застосуванням задля спільної користі.

На думку як вітчизняних, так і зарубіжних авторів, формування між Україною та Польщею взаємин нового типу стало можливим завдяки докорінним змінам у Європі, зокрема падінню комуністичного режиму в Польщі, розпаду СРСР і появі незалежної України, активізації демократичних процесів у регіоні. На користь взаєминам позначилися територіальна близькість двох держав, історично сформовані зв'язки в політичній, економічній, соціокультурній сферах, очевидний взаємний інтерес. Українцями важливими, окрім того, дослідники називають контакти між опозиційними до комуністичного режиму силами, завдяки яким на межі 1980–1990-х рр. було закладено підґрунтя для становлення якісно нових українсько-польських стосунків. Їхніх розвиток супроводжувався формуванням відповідних нормативно-правових та інституційних основ, переосмисленням концептуальних засад. Зауважимо, що у той час, як парадигма польської східної політики, маючи тривалу історичну традицію, на сьогодні є достатнього обґрунтованою, концепти політики України щодо західного сусіда та стратегічного партнера залишаються недостатньо сформованими.

Значними є здобутки науковців у визначенні в поступі міждержавної взаємодії окремих етапів, обґрунтуванні їх змісту й ідейної спрямованості. Взнявши за основу, як правило, політичні чинники, дослідники (О. Бабак, В. Васюк, В. Гевко, В. Глібов, Д. Горун, А. Киридон, В. Моцок, Ю. Присяжнюк, Л. Чекаленко, Б. Сурмач, К. Федорович та ін.), разом з тим, запропонували різну періодизацію міждержавних взаємин. Упродовж 1990-х рр. науковці традиційно виокремлюють у них три етапи, основним змістом яких, відповідно, є “активізація”, “стагнація” та “пожвавлення з наступним виходом на рівень стратегічного партнерства”. Своєрідними точками відліку для започаткування наступних етапів визначаються події, пов'язані зі вступом Республіки Польща до НАТО та ЄС. Із плином часу міждержавні взаємини наповнюються новим змістом, унаслідок чого дослідники констатують їх вихід на наступний щабель. Варто зазначити, що, визначаючи у взаєминах України та Польщі окремі етапи, науковці намагаються виявити існуючі у них резерви, означити місце партнерства двох держав на політичній мапі об'єднаної Європи.

Характерною ознакою багатьох праць є обґрунтування обумовленості українсько-польських взаємин політикою “великих держав”. Серед тих із них, під впливом яких еволюціонували відносини України та Польщі, дослідники називають, насамперед, Росію, США та ЄС. Констатуючи їхній інтерес до ситуації у Центрально-Східній Європі, найбільшу увагу вони приділяють російському фактору. На думку вітчизняних (В. Бочаров, В. Глібов, Д. Горун, О. Знахоренко, А. Кирчів, В. Моцок, ін.) та зарубіжних (Л. Сікульський, Р. Чахор, В. Гулевич, Ю. Седякін, Г. Чернова, З. Бжезінський, С. Бурант, ін.) авторів, проблема геополітичного домінування у Центрально-Східній Європі найактуальнішою є саме для Росії, яка з розпадом СРСР продовжує ідентифікувати себе з великою імперією, для якої втрата контролю за регіоном рівнозначна втраті імперського статусу. Не випадково в історичній літературі еволюція українсько-польського партнерства розглядається переважно у контексті підпорядкованості російському чиннику. Дослідники зазначають, що Росія, яка ціною значних поступок зі сторони Заходу погодилася на вступ до НАТО та ЄС Польщі, а також інших країн із регіону ЦСЄ, вступу до них України перешкоджатиме до останнього. Геополітичними розрахунками науковці пояснюють присутність у подіях українсько-польського сьогодення також інших впливових держав Європи та світу. Будучи дослідженими порівняно менше, ці питання потребують продовження наукових пошуків.

Попри неабияке розмаїття аспектів взаємин, найпершої уваги дослідники надають осмисленню політичної, торговельно-економічної та соціокультурної їх компоненти. На основі аналізу наукового доробку з досліджуваної теми, було зроблено висновок, що найбільша його частка припадає на роботи, предметом дослідження у яких визначаються політичні аспекти співпраці (Л. Алексівець, В. Гевко, О. Знахоренко, А. Киридон, В. Колесник, В. Трофимович, Л. Чекаленко, Я. Драус, К. Єндрашик, Б. Кліх, А. Тошь, К. Федорович та ін.). Сформованою є традиція вивчення дипломатичних, міжурядових та міжпарламентських відносин. Значними є здобутки в осмисленні впливу на міждержавні взаємини президентського чинника. У зарубіжній, зокрема польській та російській, історіографіях значну увагу приділено вивченню впливу на стосунки двох держав подій Помаранчевої революції в Україні. У полі зору дослідників постійно перебуває проблема відповідності взаємин між обома державами рівню заявленого стратегічного партнерства. Загалом погоджуючись із тим, що політична складова відносин є найбільш адекватною йому, питання продовжує залишатися достатньо контроверсійним. Як свідчить аналіз історіографії проблеми, політичні стосунки між Україною та Польщею пройшли складний та непозбавлений суперечностей, але, разом з тим, конструктивний шлях становлення та розвитку.

Чільне місце у доробку з проблеми займають дослідження економічної складової українсько-польського співробітництва. Найпершої уваги серед них заслуговують праці В. Борщевського, В. Мельника, Я. Ошуркевич, Є. Савельєва, Я. Столярчук, С. Чеботаря, М. Янкова та ін. Проаналізувавши ключові аспекти економічної співпраці двох держав, дослідники з'ясували, що її потенціал використовується лише частково, а відтак, на відміну від політичного співробітництва, економічна складова взаємин потребує активізації. Одночасно зазначається, що ступінь наукового осмислення економічних аспектів взаємин між Україною і Польщею певною мірою не відповідає ступеню їхньої значущості. Аналіз наукових студій, присвячених економічній взаємодії двох держав, свідчить, що переважаючу увагу дослідники зосереджують на розгляді торговельної та інвестиційної співпраці, тоді як інші аспекти проблеми продовжують залишатися недостатньо опрацьованими.

Аналізуючи історіографію розвитку українсько-польських відносин, варто підкреслити, що упродовж останнього часу суттєво збільшилася кількість праць, предметом дослідження у яких стала соціокультурна компонента взаємин двох держав. Детального аналізу у роботах зазнала діяльність громадських організацій і культурних центрів в Україні та Польщі, проведення у кожній із держав спільних наукових конференцій, фестивалів української та польської культури, організація культурних обмінів, співробітництво щодо збереження та охорони місць національної пам'яті й увіковічення пам'яті жертв воєн і політичних репресій. Аспекти взаємин у соціокультурній сфері у своїх працях проаналізували Н. Буглай, І. Винниченко, Л. Зашкільняк, В. Кирилич, В. Лишко, Н. Медведчук, А. Олещук, Л. Стрільчук, О. Токарчук та ін. Загалом же, означений аспект міждержавного співробітництва в науковій літературі представлений найбільш поверхово, що зумовлює необхідність активізації дослідницького пошуку.

Окремий напрям історіографії формують праці, предметом дослідження яких є аспекти транскордонного співробітництва між двома державами. Як свідчить історіографічний огляд, з друку вийшла значна кількість праць, присвячених політичним, економічним, екологічним, соціальним та ін. складовим транскордонних взаємин України та Польщі. Свідченням важливості транскордонного співробітництва для кожної з держав є численні тематичні форуми, наукові конференції, симпозіуми, круглі столи, ділові зустрічі та наради,

проведені за участю повноважних представників сторін. Значним внеском в українську історіографію проблеми стали праці таких науковців, як І. Артёмов, Н. Буглай, К. Васьківська, В. Волошко, О. Гребельник, Н. Доценко-Білоус, В. Колодяжна, О. Каплинський, Є. Рябінін, Н. Роїк, В. Сухенко, І. Студенніков, Т. Терещенко, О. Харчинська та ін. Ознакою більшості з них є констатація неповного використання потенціалу прикордонних регіонів, причинами якого, – переконані дослідники, – є відсутність належної кількості пунктів пропуску, відповідної прикордонної інфраструктури та спільного прикордонно-митного контролю, а також недостатнє фінансування, невідповідність законодавства двох держав, різний рівень розвитку кожної із них тощо. Зважаючи на євроінтеграційні прагнення нашої держави та труднощі, що виникають на цьому шляху, дослідники обґрунтовують доцільність активізації українсько-польського співробітництва по розбудові євро регіонів “Карпатський” та “Буг”. У його успіхах вони безспідставно вбачають передумову наближення України до Європи. Якщо теперішній рівень такого роду взаємодії двох держав учені оцінюють доволі неоднозначно, то на рахунок її перспективності вони сумніву не мають.

Продуктивним є науковий дискурс навколо військово-політичного співробітництва України та Польщі. Спільною ознакою розвідок українських (А. Кирчів, В. Моцок, С. Павленко, О. Полторацький, С. Стоєцький, ін.) та зарубіжних (А. Джевіцький, Е. Орльоф, А. Мошес, Д. Сергєєв, М. Сімон, ін.) науковців є обґрунтування важливості взаємин держав-сусідів для безпеки й стабільності Європи, насамперед, її центрально-східноєвропейського регіону. Зі вступом Польщі до НАТО історики пов’язують активізацію українсько-польських взаємин. Сприяння Польщею стосункам України з НАТО дослідники пояснюють стратегічним партнерством між двома державами, а також геополітичними розрахунками офіційної Варшави, її прагненням посередництвом наближення України до Альянсу зміцнити свою позицію у ньому. Значне місце у працях посідають питання участі України та Польщі у миротворчій діяльності, спільних військових навчаннях, обміну військовим досвідом.

Характерною рисою багатьох праць є пізнання взаємин двох держав у контексті їхньої участі в процесах європейської та євроатлантичної інтеграції. В дослідженнях як українських (В. Бочаров, В. Бурдяк, В. Гевко, Г. Зеленько, О. Полторацький, А. Пивоваров, В. Трофимович, І. Тодоров та ін.), так і зарубіжних, насамперед польських (Я. Дрозд, С. Кожей, А. Кшемінський, А. Кшечунович, А. Магдзіак-Мішевська, В. Малендовський, Ч. Мойшевич, Л. Осінська та ін.), російських (М. Кучинська, А. Мошес, Ю. Сєдякін, Д. Сергєєв, М. Сімон) та деяких західних (З. Бжезінський, Т. Букволл, А. Зам, Ш. Гарнетт, С. Ларрабі, Х. Тіммерман, Д. Шерр) авторів доводиться обумовленість взаємин сторін успіхами інтеграції Польщі до НАТО та ЄС. З’ясовуючи їхні наслідки для відносин Польщі з Україною, науковці констатують необхідність активізації роботи щодо ширшого застосування польського досвіду як чинника виходу на вищий рівень співпраці з ЄС. Дослідники звертають увагу на схожість ситуації у Польщі (напередодні вступу до Євроспільноти) та Україні, а також готовності Варшави надавати Києву дієву допомогу у вибудовуванні взаємин із Брюсселем. Попри те, що проблема інтеграції України до ЄС незмінно викликає стійкий інтерес та упродовж тривалого часу перебуває у центрі наукових дискусій, в аспекті присутності у взаєминах Києва та Брюсселя польського чинника на сьогодні маємо незначні напрацювання. Наукова думка досі не запропонувала спеціального дослідження, предметом якого була б позиція офіційної Варшави щодо європейського майбутнього України, а також роль Польщі у розбудові стосунків нашої держави з Євроспільнотою. Із підписанням та ратифікацією

Угоди про асоціацію України з ЄС роль Польщі у взаєминах сторін набула нового звучання, що зумовлює необхідність продовження наукового пошуку з урахуванням сьогоденних реалій.

Високо оцінюючи здобутки українсько-польського співробітництва, відаючи належне політиці сприяння Польщею зміцненню позиції України у європейській політиці, посиленню її міжнародного авторитету й правосуб'єктності, науковці, разом з тим, роблять неоднозначні прогнози на рахунок розвитку взаємин у майбутньому. Більшість фахівців наполягає на збереженні позитивної динаміки, обґрунтовує перспективу поглиблення співпраці. Натомість деякі інші автори, констатуючи прагматизацію політики Польщі, допускають можливість її дистанціювання від України.

Упродовж трох більше, ніж двох десятиліть, в Україні та Польщі відбулося становлення й професійне зростання співтовариств істориків, праці яких закладають наукову канву дослідження проблеми, збагачують історіографію відносин двох держав. Сформувалися й потужні наукові осередки із вивчення українсько-польських взаємин новітньої доби. Найбільшими здобутками у цій царині в Україні відзначаються Інститут історії України НАН України (відділ історії міжнародних відносин і зовнішньої політики України), Інститут всесвітньої історії НАН України, Інститут українознавства ім. І. П. Крип'якевича НАН України, Інститут зовнішньої політики Дипломатичної академії України при МЗС України, національні університети у Львові, Чернівцях, Івано-Франківську, Луцьку, Тернополі, Херсоні, у Польщі – Південно-Східний Інститут у Перемишлі, Інститут Центрально-Східної Європи у Любліні, університети у Варшаві, Кракові, Вроцлаві та ін.

Таким чином, сучасні українсько-польські відносини отримали достатнє відображення в історіографії. Констатуючи належний фаховий рівень розробки проблеми, очевидним є існування тенденції посилення уваги до її дослідження. Кожен історіографічний етап нарощування знань про взаємодію України і Польщі відзначається поступальністю і специфічною змістовою наповненістю. Разом із цим, у висвітленні аспектів проблеми спостерігається диспропорційність, що, безумовно, є свідченням неоднакової їх важливості для істориків, з однієї сторони, та інертністю, часто шаблонністю дослідницької діяльності останніх, з іншої. Суперечливість підходів до оцінки окремих фактів у взаєминах сторін зумовлена приналежністю дослідників до різних наукових течій, шкіл, неоднаковому використанні новітніх теоретичних концептів та методологічних розробок, а інколи і специфікою їх уподобань, різнобічністю поглядів та інтересів. Звідси впливає доцільність продовження наукових студій як в руслі означеної теми загалом, так і окремих її аспектів. Більш ґрунтовної розробки, зокрема, потребують передумови і сам процес становлення між двома державами нової моделі взаємин; обумовленість їх еволюції з наступним виходом на рівень стратегічного партнерства; позиції українського та польського суспільств щодо оздоровлення й нормалізації міждержавних взаємин; місця й ролі у стосунках України й Польщі “великих держав”; лобювання Польщею українських інтересів у колах європейського та світового істеблішменту; зацікавленості офіційної Варшави у вступі України до ЄС та НАТО, ін.

Продовження наукових пошуків шляхом застосування теоретико-методологічних новацій та творчого використання здобутків української і зарубіжної історіографії дозволить заповнити існуючі в історіографії прогалини, одночасно сприятиме подальшому розвитку українсько-польських відносин, їх виходу на новий рівень. Дослідження історіографії українсько-польського співробітництва, таким чином, зберігає не лише науковий, але й очевидний практичний інтерес.

Список використаних джерел

1. *Гевко В.* Українсько-польські відносини в контексті європейської інтеграції: історіографічний огляд і аналіз джерельної бази / Вікторія Гевко // Україна–Європа–Світ. Міжнар. зб. наук. пр. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л.М. Алексієвць. – Вип. 1. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – С. 235–249.
2. *Гевко В.* Українсько-польські відносини в українській історіографії (1991–2011 рр.) / Вікторія Гевко // Україна–Європа–Світ. Міжнар. зб. наук. пр. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л.М. Алексієвць. – Вип. 10. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – С. 354–363.
3. *Геник М.* Історіографія польсько-українських відносин періоду незалежності / Микола Геник // Українознавчі студії. – 2012–2013. – №13–14. – С. 171–183.
4. *Геник М.* Історіографія польсько-українських відносин другої половини ХХ ст. / Микола Геник // Галичина. Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. – 2012. – Ч. 20–21. – С. 454–468.
5. *Стрільчук Л. В.* Україна – Польща: від добросусідських відносин до стратегічного партнерства (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): монографія / Людмила Стрільчук. – Луцьк : Волинські старожитності, 2013. – 607 с.
6. *Чорна Н.* Україна і Польща: історіографія відносин (кін ХХ – поч. ХХІ ст.) / Наталія Чорна. – Вінниця : ПП Балюк І.Б., 2014. – 416 с.

Наталья Черная

ИСТОРИОГРАФИЯ СОВРЕМЕННЫХ УКРАИНСКО-ПОЛЬСКИХ ОТНОШЕНИЙ: СОСТОЯНИЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

Статья посвящена исследованию историографии современных украинско-польских отношений в контексте новейших теоретико-методологических основ. Выявлены основные направления научных исследований, определены особенности и характерные черты историографического процесса.

Ключевые слова: украинско-польские отношения, Украина, Польша, историография.

Nataliya Chorna

HISTORIOGRAPHY OF THE MODERN UKRAINIAN-POLISH RELATIONS: STATE OF PROBLEM AND PROSPECT OF DEVELOPMENT

The thesis deals with the historiography of the modern Ukrainian-Polish relations in the light of modern scientific-methodological foundations. The main directions of research problems, the peculiarities and specifics of the historiographic process have been described.

Key words: Ukrainian-Polish relations, Ukraine, Poland, historiography.